

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XI. Daniel Nabuchodonosori suadet eleemosynas, quod in iis
erogandis maximum sit impedimentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

VI. Deus humiliat. Omnia venerunt super Nabuchodonosor regem. Eadem hora sermo completus est super Nabuchodonosor. & ex hominibus abiectus est. & fenum ut bos comedit, & rore cali corpus ejus infectum est, donec capilli ejus in similitudinem aquilarum crescerent, & unguis ejus quasi avium. O Deus, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, quam omnia in mensura & numero, & pondere disposuisti! Nec vocula, nec syllabula, nec punctulum, nec apiculus, nec momentum unicum divinae sanctionis errat. Testatus id Christus: *lota unum, inquit, aut unus apex non praterbit a lege donec omnia fiant*, prout aeterna & inconcussa veritas decrevit. Salvo tamen humano arbitrio, cui nullam vim faciunt decreta caelestia. Nam, ut hic quam castigatissime loquamur, damnationis causa non est praevio, sed causa praevisionis est damnatio. Rem exemplo monstramus. Vidit quis e turri Hierosolymis Judam Iscarioten collum laqueo inferentem, & continuo pronuntiavit: Miser hunc certeissimè de suspendio. Praevio & praedictio non fuit causa suspendii, sed praevisionis ac praedictionis causa fuit suspendium. Idem in aliis, quae ab humana pendent voluntate.

§. III.

ITA ad unguem omnia venerunt super Nabuchodonosor. In eo quod amplius miremur, *Cumque sermo adhuc esset in ore regis, vox de caelo ruit.* Necdum verba rex finierat, necdum voces dentibus eliserat, jam ultor à tergo instabat. Momenta scilicet & tempora pater posuit in sua potestate. Et en ut Deus exeret superbos subito illos fulminans. Praedictum: *Tonabit de caelo Dominus, & Excelsus dabit vocem suam.* Ita Isaias clamat: *A voce Domini pavebit Assur virga percussus. A voce Angeli fugerunt populi.* Vox de templo, vox Domini reddentis retributionem inimicis suis. De subitis Hebraeorum supplicis canit psalter. *Adhuc esca eorum erant in ore ipsorum, & ira Dei ascendit super eos.* In Babylonium regem grandi ore ampullantem vox de caelo ruit velut improvium tonitru & fulmen. Dixit Nabuchodonosor: *Nomen haec est Babylon magna, quam ego aedificavi in domum regni, in robore fortitudinis meae, & in gloria decoris mei: Nonne ego, inquit, nonne ego tanta civitatis conditor? Sed mox audit: Tibi, Nabuchodonosor rex, tibi, tibi dicitur: Regnum tuum transibit à te, & ab hominibus ejicient te. Deus exaltans, & Deus humilians.* Hoc ab orbe condito Dei opus est, dejicere superbos, & humiles evehere. Quod Nabuchodonosor post rigidum septennii tirocinium inter bestias exactum ore plenissimo confessus: *Potestas ejus, inquit, potestas sempiterna, & regnum ejus in generatione & generatione.* Et omnes habitatores terra apud eum in nihilum reputati sunt: *juxta voluntatem enim suam facit tam in virtutibus caeli, quam in habitatoribus terra; & non est qui resistat manus ejus, & dicat ei: Quare fecisti? Nunc igitur ego Nabuchodonosor laudo, & magnifico, & glorifico regem caeli, quia omnia opera ejus vera, & via ejus judicium; & gradientes in superbia potest humiliare.* O fastuosi mortales. Nabuchodonosori, quæso, credite experto: *Tobiae credite praeceptorum optimo, qui filium erudiens: Superbiam, inquit, nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas. In ipsa enim initium sumpsit omnis perditio.* A re praesenti testimonium est luculentissimum. Germania ab anno Christiano 1618. ad annum 1638. quo haec scribo, iniquis bellis misericordè deformata in merum paene cadaver expiravit. Luctus, moeror, depredationes, incendia, bonorum omnium everfiones, & facies rerum paene ubique miserima. Quæ tanti origo mali: Elatio & superbia. In ipsa initium sumpsit omnis haec perditio. Summi principes alter alterum bellis, ut visum est, minus necessariis lacefebant. Hinc incendium trans mare flammis milit, & regem evocavit exterum qui Germaniam funeribus oppleret, & Imperatori Romano alas accideret. Factum profecto. Accisa sunt ala. Sed cui bono? Ut sola non sus-

Tom. II

A cuberet superbia. Loquamur, mi lector, inter nos amicissime. Si quis sapiens & sanctus, vel duos solum pilcos, sed aureos, possit in concordiam singularem ac stabilem componere, brevi omne religionis diffidium finiret. Fieret, quod promissit Christus, *unum ovile, & unus pastor.* Sed haecenus ad eam Orbis beatitatem non pertigit. Quid impedimento fuit? Id unum in quo omnis perditio sumit initium. Aurei duo pilei ad hoc temporis non poterant à mortalium ullo persuaderi, ut alter alteri vel minimum se submitteret. Non aenigmata loquor, res in aperto est. Ex orbe superbia tolle, & haereses omnes, bella omnia, omnèque malum sustulisti. In ipsa initium sumpsit omnis perditio.

B Hanc ob causam Tobias filio Tobiae tam sedulo inculcans: *Superbiam, inquit, nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas.* Nec os, nec animam tangat vel minimum elationis. Merum, leralissimum venenum omnis arrogantia. Subito ex alto Deus fulminat arrogantes & elatos: Regna dividit prout vult, & humillimum hominem super ea constituit. Fuge superbiam, fuge, fuge; & omnium vitiorum originem declinasti.

CAPVT X.

Daniel Nabuchodonosori suadet eleemosynas. Quod in eis erogandis maximum sit impedimentum?

Daniel Nabuchodonosori somnium de arbore succidendà fidelissimè interpretatus: Tu es, inquit, arbor illa, quam vidisti sublimem atque robustam, cujus altitudo pertingit ad caelum, & aspectus illius in omnem terram, & rami ejus pulcherrimi, & fructus ejus nimis, & esca omnium in ea, habet eam habitantes bestia agris, & in ramis ejus commorantes aves cali. Tu es, inquam, haec arbor, quam vidisti. Haec est autem interpretatio sententiae Altissimi: *Ejicient te ab hominibus & cum bestis fersis, erit habitatio tua.* Neque hoc pauculos dies, aut unum alteritve mensem, aut semestrem spatium, sed septennium totum, donec scias quod dominetur Excelsus in regno hominum. Nunquid non istud concionari est? Nunquid non interpretari somnium hoc est; nunquid non diem actionis constituit & in jus vocare? Fuissent, qui dixissent: Si mihi vix tota Babylon in praemium cedat, non ausim ego tam acerbam regi sententiam denuntiare. Ausus est Daniel. Ut autem detecto jam & aperto ulcere maligna imponeret; *Quamobrem, inquit, o rex, consilium meum placeat tibi, & peccata tua eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordis pauperum: forsitan ignoscat delictus tuis.* Et animum, & marsupium pandi jubet. Animum misericordis pauperum, ut pronus sit, ad juven- dos pauperes, affectus; marsupium, ut optatos affectus expedita manus comitetur, quae peccata redimat largioribus eleemosynis. De eleemosyna singulari libro jam egimus. Hic ergo jam ista solum explicanda. Cur Daniel Nabuchodonosori solas suaserit eleemosynas: deinde, quidam sit potissimum quod ab eleemosynis largiendis retrahat.

§. I.

E Arum actionum quae pro contractis noxis satisfaciunt, triplex genus assignant Theologi, Oratione, jejuniis, Eleemosynam. Cur igitur Daniel ad expianda scelera solum in erogandis eleemosynis liberalitatem suaserit? Inter primas hanc assignamus causam: Rex Nabuchodonosor Monarcha potentissimus jam annis triginta septem voluptatibus affluentem vitam egit, viciorum diversis & ingenti rerum successu potentior in dies, & quod sequitur insolentior persuaderi nequam potuisset, ut operosiori poenitentiae, jejuniis & precibus vacaret.

B b b 2

10. vers. 16.

Loc. cit.

Dan. cap. 4. vers. 17. & seq. Daniel Nabuchodonosori somnium interpretatur.

Ibid. v. 24. Detecto & aperto ulcere maligna imponit.

In Gazophylacio Christi, quod anno 1617. editum.

Cur sola Eleemosyna Nabuchodonosori suaserit?

vacaret. Insuavis nimium fuisset con-
o: Preces funde, ci-
 bis abstine. Hæc ille nimis, quam insueta & nova. Quia
 verò grandes collegerat thesauros, tam difficile illi non
 potuit videri, aliquam inde partem decerpere in subsi-
 dium egenæ plebis. Hinc consilium mite ac opportu-
 num: Peccata tua elemosynis redime. Deinde ipsa hoc exegit
 Justitia. Etenim Nabuehodonosor ararium suum
 ex alieno iniquè ac variè ditavit, præcis ac spoliis parum
 æquis implevit. Quod Daniel luculenter asserens: Quos
 volebat, inquit, interficiebat; & quos volebat, exaltabat, &
 quos volebat, humiliabat. Hoc ergo justitiæ fuit, vel isto
 saltem modo malè parata & violenter crepta reddere.
 Addo: Daniel norat optimè quibus unguentis hi finus
 ulcerum explendi, quam aptum & salubre talibus mor-
 bis tale pharmacum. Nec ignoretate poterat, Misericordiam
 divinam, si allà re ullà, hac certè impetrandam.
 Scierat, quid alii propheta: in elemosynarum laudes
 pronuntiaffent. Rex David: Beatus vir, qui intelligit super
 egenum & pauperem in die malà liberabit eum Dominus. Rex
 Salomon: Per misericordiam & fidem purgantur peccata.
 Misericordia & veritate redimitur iniquitas. Dux Tobia:
 Angelus: Elemosyna a morte liberat, & ipsa est, qua purgat
 peccata, & facit invenire misericordiam, & vitam æternam.
 Augustinus elemosynarum semper facundissimus
 encomiastes: Sacrificium Christiani, ait, elemosyna in pau-
 peres. Hæc duorum generum est, Erogando & Remittendo: ero-
 gando quod habes bonum, remittendo quod pateris malum.
 Et sua ipse dicta explicans: Qui diligit Christum in Chri-
 stiano, inquit, hoc animo ei porrigit elemosynam, quo accedit
 ad Christum. Quoniam Deus non cui datur, sed quo unino de-
 tur attendit. Addit: Mirari soleo etiam apud Virgilium istam
 reperiri sententiam: Facite vobis amicos de Mammonâ ini-
 quitatis, ut & ipsi recipiant vos in tabernacula æterna.
 Nam cum Elystos campos poeta ille describeret, ubi putant ha-
 bitare animas beatorum; non solum ibi posuit eos, qui propriis
 meritis ad illas sedes pervenire potuerunt, sed adiecit, atque ait:
 Quis, sui memores alios fecere merendo: id est, qui promerue-
 runt alios, eosque se memores promerendo fecerunt.

Dan. cap. 5.
 vers. 19.

Ps 40. v. 2.

Prov. cap. 15.
 vers. 27.

Ibid. c. 16.
 vers. 6.

Tob. cap. 12.
 vers. 9.

August. l. 50.
 hom. 29.

August. l. 21.
 de Civitate
 cap. 27. mihi
 pag. 29.

Luc. cap. 16.
 vers. 9.

Tres modi
 quibus e-
 lemosyna
 redimit
 peccata.

Eccle. cap. 3.
 vers. 33.

Amb. 10. 3.
 serm. 15. de
 Natali Do-
 mini, mihi
 pag. 294.

Idem tom. 1.
 lib. 1. de offi-
 ciis, cap. 11.
 mihi p. 6.

Tob cap. 29.
 v. 15. & 16.

Aria non habitabat peregrinus. Ostium autem meum omni veni-
 nienti patebat. Beatus planè de cuius domo nunquam vacuo
 sinu pauper exivit. Neque enim quisquam magis beatus, quam
 qui intelligit super pauperis necessitatem, & infirmi atque
 inopis erumnam. In die iudicii habebit salutem à Domino, quem
 habebit sui debitorem misericordie. Quàm longe sit felici-
 or qui stipem expendit, quam qui tributum reddit, idem
 Mediolanensis Pontifex differens: Tributum reddit, elemosina
 largitur. Tributi enim redditio illi prestat beneficium, qui acci-
 pit, elemosyna autem operatio sibi confert meritum, qui mini-
 strat. Tributi, inquam, redditio detrimentum inferi solvunt,
 elemosyna erogatio lucrum tribuit eroganti. Duior enim fit
 vir misericos postea quam nimis habere incipit pauperibus
 largiendo. Beata igitur est elemosyna, qua & accipientem res-
 ficit, & largificat erogantem. Hilarem enim datorem dili-
 gunt Deum. Atque ideo melius est illi prius dare. Latus ergo
 hilaris est qui pauperibus subministrat. Rectè planè latus est,
 quia per nummulos paucos, æternos thesauros sibi caelestes ac-
 quirat. Et contra à semper tristis est & maestus, qui tributa dissi-
 pat. Nec immeritò tristis est, qui ad solutionem non dilectione
 adducitur, sed terrore constringitur; Christi enim debitor latus,
 Cesaris tristis est, quia hunc ad solvendum amor cogit, illum
 pena compellit. Hic pramius provocatur, ille supplicii coarctatur.
 Tibi igitur proficit, quidquid inopi contuleris, tibi crescit,
 quidquid in pauperes erogaveris. Scriptum est, qui miseretur
 pauperi, fenerat Deo. Ipse cibo in paupere pasitur, & fru-
 ctus jam in his est misericordie. Seminatur in terra, germinat
 in celo: plantatur in pauperes, apud Deum pullulat. Ne dixeris,
 inquit Deus, cras dabo, Qui non paritur te dicere: Cras dabo,
 quomodo parietur te dicere, non dabo. Non de tuo largiris pau-
 peri, sed de suo reddit. Quod enim commune est in omnium usum
 datum, tu solus usuraris? Omnium est terra, non divitum: sed
 pauciores qui non utuntur suo, quam qui utuntur. Debitum
 igitur reddis, non largiris indebitum, idcirco tibi dicit scriptu-
 ra: Declina pauperi animam tuam, & redde debitum.

§. II.

Sed error est gravissimus eorum, qui improbam de-
 lincunt licentiam sibi fingentes: Quid mihi malè
 metuam, ajunt, modò stipem spargam, et si peccare
 pergam? Quos Cesaris Arelatenis hac perbrevis ad-
 monitione nullà cruditi: Prodest elemosyna, si omittas peccata.
 Augustinus errorem illum validissimè convellens: Chri-
 stum, inquit, se ad hoc pascere existimant, ut licentiam male-
 factorum ab illo se emisse, vel quoridie potius emere credentes
 securi damnabilia tanta committant. Qui si pro uno scelere
 omnia sua distribuerent indigentibus membris Christi, nisi des-
 tinerent à talibus factis, habendo charitatem, que non agit per
 peram, aliquid eis prodesse non possit. Qui ergo dignas pro suis
 peccatis elemosynas facit, prius eas facere incipiat à seipso. In-
 dignum est enim ut in se non faciat, qui facit in proximum, cum
 audisset dicentem Dominum: Diliges proximum tuum tan-
 quam teipsum. Itèque audiat: Miserere tuæ animæ pla-
 cens Deo. Propter hoc ergo elemosyna faciendâ sunt, ut cum
 de præteritis peccatis deprecamur, exaudiamur, non ut in eis
 perseverantes, licentiam malefaciendi nos per elemosynas com-
 parare credamus. Ideo autem Dominus, & dextris elemosynas
 ab eis factas, & sinistris non factas se imputatarum esse prædi-
 xit, ut hinc ostenderet quantum valeant elemosyna ad præterita
 delenda, non ad perpetua impune committenda peccata. Tale
 autem elemosynas non dicendi sunt facere, qui vitam nolunt à
 consuetudine scelerum in melius commutare.

Hæc à se dicta confirmans Augustinus: Sanè, inquit,
 qui sceleratissimè vivunt, nec curant talem vitam, moresequè
 corrigere, & inter ipsa facinora & flagitia sua elemosynas
 frequentare non cessant. Frustra sibi ideo blanduntur. Qui enim
 vult elemosynam ordinatè dare, à seipso debet incipere, & cum
 sibi primò dare. Atque ut apud omnes Christianos elec-
 mosynæ studium unicè ac summè serveret, idem Augu-
 stinus: Sic pronuntia iniquitatem tuam, inquit, ut curam ge-

Elemosina
 quæ
 gna

Cap. 11.

Aug. l. 50.

Eccle. cap. 3.

Amb. 10. 3.

Idem tom. 1.

Tob cap. 29.

Aug. l. 50.

ra pro peccato tuo. Quid est curam gerere pro peccato tuo? Curam gerere pro vulnere tuo. Si diceres, curam geram pro vulnere meo, quid intelligeretur; nisi, dabo operam, ut sanetur hoc est enim curam gerere pro delicto: semper nisi, semper intendere, semper studiosè & sedulo agere ut sanes peccatum. Ecce de die in diem plangis peccatum tuum, sed forte lacryme currunt, & manus cessant. Fiant elemosyna; redimantur peccata, gaudeat indigens de dato tuo, ut & tu gaudeas de dato Dei. Eger ille, eges & tu, eger ille ad te, eges & tu ad Deum. Tu contemnis egentem tui, Deus non te contemnet egentem sui? Ergo impleto tu egentis inopiam, ut impleat Deus interiora tua. Hoc est curam geram pro peccato meo, faciam omnia quecumque facienda sunt, ad abluendum & sanandum peccatum meum. Et curam geram pro peccato meo. Ne quis autem forsitan dixerit: Alii nihil dant, aut minus dant quam ego, occurrens Augustinus: Pharisei dant decimas, inquit, tu si centesimam dederis aliquid magnum te fecisse gloriaris. Attendis enim quid alius non faciat, non quid te jubeat facere Deus. Metiris te de comparatione pejoris, non de justione melioris. Non quia ille nihil facit, ideo tu magnum aliquid facis: Sed quia gaudetis ad quadam minima opera vestris, quia tanta est sterilitas vestra, ut ad modica gaudeat. Quasi securi vobis blandimini de minimis elemosynarum granis, & acervos obliviscimini peccatorum. Protulisti forte nescio quid parvum, quod alius aut non habuit, aut non protulit cum haberet. Noli attendere post te quis non faciat, sed quid te jubeat Deus facere.

A rum largitatem in duodecimum usque mensem anno toto divini decreti peractio est dilata. Quia verò pristinam redi superbia, & omnia in antiquos mores revoluta, vox de celo ruit. Ita, Hieronymus teste, per superbiam perdidit regnum, quod per elemosynam fuerat conservatum.

chodonoto forem ob elemosynas dilatum.

§. III.

Q Vid igitur Christianus nonus ligat, quid crumenas claudit, quid à danda stipe revocat? Promissa Christi non solum amplissima sunt, sed & certissima, fallere & falli nescia. Servatoris sygrapham tenemus manu. Nil certius quam stipsis etiam exiguis præmium amplissimum, æternum. Cur ergo aut nihil, aut admodum parvè damus? Causa gemina, incredulitas duplex.

Cur non demus elemosynas duplex incrementas obstat.

I. Non credimus, certè non assensu firmo, id omnè quod pauperi damus, Christo ipsi dari, cum signatas à Christo tabulas, alius non faciat, nisi multo fidelissimum sinu circumferamus. Ita non diligimus Christum in Christiano. Cum enim hominem egentem cernimus: Hic homo nauci, dicimus, non est verus, non est ipse Christus. Triobolare istud mendicabulum elemosynas potu aut lusu perdit, nequam est, malè se gerit. Quid obsecro ad nos ista, sæpe etiam falsa. Quod nos pauperi, ut pauperi, & in nomine Christi damus Christo damus ipsissimo. Res testatissima: Quod uni ex ministris meis fecistis, mihi fecistis. Hoc Galliarum rex Ludovicus I. assensu credidit firmissimo. Hinc pauperes ad suam ipsius mensam assessores, tanquam ipsum Christum, & discipulos Christi admittit. Poterat dicere: Hi mei Christi sunt.

1. Non credimus assensu firmo id quod pauperi damus, Christo dari. Non practice, non vivaciter, non exequi, ut loquuntur. Matt. c. 25. vers. 40.

II. Altera incredulitas nostra. Non credimus, eheu, non credimus elemosynas nostras tam largo fenore, tam amplis præmiis afficiendas; hinc mercedulam non grandem expectamus; hinc tenaci manu, & præparèdamus, sæpe rationibus ducti politiciis, non Christi causâ. Hic cum Ambrosio submonemus, verissimum esse, quod dixit Siracides: Ignem ardentem extinguit aqua, & elemosyna resistit peccatis. Sed si validus sit ignis, & illi paucas aquæ guttulas insperferis, ignem certè non frenabis: ita profusus, peccata plurima elemosyna modica difficulter expiabit. Quod Chrysostomus è suggestu apertissimè prolocutus: Si ait, parvam argenti dederitis, tanquam totum exsolveritis, ita vos geritis: nescientes quod non dare, sed cum copiâ dare præsertim, hoc est elemosyna. Proptereaque propheta non dantes simpliciter prædicat, & beatificat, sed copiosè præbentes. Nec enim simpliciter dixit, DEDIT, sed, quo modo? DISPERSIT, dedit pauperibus. Quid enim utilitatem cum tantum abundans dederis quantum si quis ex mari cyathum hauserit, & neque generosum vidua mulieris animum imitatus sis? Quomodo verò dices: Miserere mei Psal. 50. Deus secundum magnam misericordiam tuam, & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam: cum secundum ejus misericordiam ipse non misereris, fortè verò neque secundum parvam.

2. Non credimus elemosynas nostras tam amplis præmiis afficiendas. Eccli. cap. 3. vers. 33. Elemosyna modica peccata plurima non expiat. Chryl. 10. 5. homil. 37. ad pop. miba pag. 236. post cat. sed copiosè præbentes. Nec enim simpliciter dixit, DEDIT, sed, quo modo? DISPERSIT, dedit pauperibus. Ps. 111. v. 9. utilitatem cum tantum abundans dederis quantum si quis ex mari cyathum hauserit, & neque generosum vidua mulieris animum imitatus sis? Quomodo verò dices: Miserere mei Psal. 50. Deus secundum magnam misericordiam tuam, & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam: cum secundum ejus misericordiam ipse non misereris, fortè verò neque secundum parvam.

Quod si Theologorum sensum exquiramus, & proptiè velimus loqui, non damus elemosynas, sed reddimus. Siracides testis, ut elemosynæ proventus maximos commot. straret: Deus, inquit, prosector est ejus, qui reddit gratiam: meminit in posterum, & in tempore casus sui inveniet firmamentum. Nimirum illi Deus prospicit, qui gratiam reddit. Gratiam reddere, est stipem spargere. Nos dispensatores sumus, non damus sed reddimus accepta. Hinc elemosyna in sacris Justitia, & debitum appellatur. Itaque in eum, qui egenis debitum & gratiam reddit, oculos Deus amicissimos conjicit, prosector est ejus, & meminit in posterum. Deus quidem omnium ac singulorum multò quàm exactissimè meminit. Jobus attestatur: Scio, quia universorum meminisset. Nihilominus Deus elemosynarum largos singulariter velut libro inscribit & annotat, suo tempore remunerandos. In As-

Eccli. cap. 3. vers. 34. Homines sunt dispensatores & cum dant reddunt accepta.

Hoc de dandis elemosynis saluberrimum consilium secutus trique Nabuchodonosor regias dedit elemosynas. Imò, quod Hieronymus censet, ob elemosyna-

Elemosynas dilatum. 2. Non credimus assensu firmo id quod pauperi damus, Christo dari. Non practice, non vivaciter, non exequi, ut loquuntur. Matt. c. 25. vers. 40. 1. Non credimus elemosynas nostras tam amplis præmiis afficiendas. Eccli. cap. 3. vers. 33. Elemosyna modica peccata plurima non expiat. Chryl. 10. 5. homil. 37. ad pop. miba pag. 236. post cat. sed copiosè præbentes. Nec enim simpliciter dixit, DEDIT, sed, quo modo? DISPERSIT, dedit pauperibus. Ps. 111. v. 9. utilitatem cum tantum abundans dederis quantum si quis ex mari cyathum hauserit, & neque generosum vidua mulieris animum imitatus sis? Quomodo verò dices: Miserere mei Psal. 50. Deus secundum magnam misericordiam tuam, & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam: cum secundum ejus misericordiam ipse non misereris, fortè verò neque secundum parvam.

Ephes. c. 2. vers. 23.
Los. cit.

fueri regis aula, si quis insigniis de rego fuisset meritis, Mandatum est historiis, & annalibus traditum coram rege. Ita Deus de se suisque bene meritis oblivisci non potest; hæc beneficiis annalibus traduntur æternis. Sed addit Siracides: In tempore casus sui inveniet firmamentum. Deus homini in pauperes benefico fert opem, cum is eã eger maximè. Si quis ex alto cadat, quàm gratum est, si in ipso casu funem aut tabulatum habeat, quo casum suum fulciat: ita si quem res arcte urgeant, jamque ruere videatur, quàm opportunum est si amico sinu aut molli lecto excipiat. Purpuratus ille gulo, Lazari carnifex cepit ruere: Mortuus est & dives. Ruina grandis, sed nullum ea reperit firmamentum. Nam in inum decidit & sepultus est in inferno. Idcirco Daniel: Peccata tua, inquit, elemosynis redime. In arcto sumus, & rex, minatur arbor ruinam; elemosynis eam, ut possumus, fulciamus.

Luc. cap. 16. vers. 22.
Dan. cap. 4. vers. 24.

Nos, cum aliqua necessitas obvenerit, ingentia pollicemur, & nescio quæ anathemata vovemus templis. Est qui statuum ceream ad sui corporis pondus & molem promittat. Non malum hoc, nec reprehendo, sed meliora suggero. Suam iste ceram liquefaciat, eamque in egenos dividat. Nam subinde nescio quid vanitatis sub tali anathemate later. Nec enim solum hoc suavit Daniel: Elemosynis redime peccata. Sed addidit: Et iniquitates misericordius pauperum. Unã cum stipe proniorem in pauperes affectum exigit. Si ulla tor delictis medicina sit, hæc una erit.

Ibid.
Sic explicanda verba: Forstman ignoscet Deo.
Luc. cap. 11. vers. 41.
Ambr. to. 1. lib. ad Virg. cap. 1. mibi pag. 166.
Idem tom. 1. in epist. ad Philip. c. 5. mibi p. 365.

Hoc Christus planissimis verbis subjiciens: Verumtamen, inquit, quod superest, date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Hoc Ambrosius expendens: Munda bonum est, inquit, elemosyna, qua purgat omnem sordem, & squalorem. Hoc ipsum ingeminans: Quam gratum ergo opus est, ait, ut omnem maculam hominis & sordes emundet. Sacre pagine omnes, & totus prætorum Patrum fenatus elemosynas mirificè commendant. Compendium omnis elogii hoc est: Verumtamen date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Sed objicias. Hæc toties audimus diversis cohortationibus, libris, concionibus: Jam faturi sumus hac crambe. Hujus ego nauseabundi auditoris medicum non agam, ne spernat medicinam.

Chryst. to. 3. in cap. 17.
Ioan. homil. 80. mibi pag. 325.

Chrystostomum hic sulto, qui opportunissimè respondet iis, qui pariter aures sibi elemosynarum commendatione obtundi querebantur. Hos exprobrat fronte perstringens: Quisque, ait, de nobis dicat quid velit, egrè ferat nostram assiduam admonitionem, nos nuzgatos appellet, graves, molestos; non cessabimus ab admonendo, & cum prophetã omnibus vobis frequenter prædicabimus: Peccata tua elemosynis redime, & iniquitates tuas misericordibus pauperum. Neque hoc hodie tantum facias, cras desistas. Quotidie peccamus, elemosynis peccata quotidie redimamus. Elemosyna est que omni caret iniquitate. Hæc omnia munda facit, hæc jejuniis, hæc humi dormire exuperat, quamvis molestiora & laboriosiora sint illa, hæc tamen lucrosior illuminat animam, saginat, pulchram & decoram facit. Quare vos hortor, atque obsecro, ne nobis ipsis simus detrimento, nève pro luto supernis nos thesauris fraudemus, & culmorum ac palcarum plenã navis portum subeamus. Date elemosynam, & omnia munda sunt vobis.

Dan. cap. 4. vers. 24.
Luc. cap. 11. vers. 41.

CAPUT XII.

Nabuchodonosor, quod ei Daniel prædixerat, in bellum migrat. Peccati proprium, hominem in bestiam commutare.

Peccatum tam potens est incantamentum, superbia tam exercitata trivencica, ut hominem, nec eum vilem, sed regem, & regum regem, monarcham potentissimum mutare potuerit in pecus. Nabuchodonosori

regi silva fuit culina, sed frigida, & sine foco; nam sanum ut bos comedit, idque septennio continuo. Ita Deus convivas insensitiores tractat, tam frigidis apponit fercula. Inauditum, & pæne incredibile est admodum mutari hominem ut induat belluam. Qui autem fieri potuerit, ut Nabuchodonosor humanam exuens naturam induerit ferinam, suo loco explicabimus.

Hac inusitatã prorsus metamorphosi Deus non auribus tantum, sed & oculis concionatur, & ingerit hæc monita: En ut peccatum hominem transformet! En quantum mali sit adversus rationem niti, cupiditatibus obsequi, superbiã efferti, ita demum in pecudem migrat homo, quod in rege potentissimo factum cernitis. Non credidissimus sanè id fieri posse; nisi Deus id oculis spectandum exhibuisset. Ita peccatum hominem deturpat. Peccati proprium est, hominem in bestiam commutare. Quod capite hoc explicandum.

§. 1.

Hebræus psaltes humanam cecitatem deplorans: Homo, inquit, cum in honore esset, non intellexit, paratus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis. Grande hic mysterium lateat, quod idem iisdem verbis mox repetat. Et similis factus est illis. Sicut enim pecudes solum præsentia, & quod in oculis est spectant, futuri non solliciti, ita homo vanus, æternitatis & vitæ melioris oblitus in res præsentis & fluxas se immergit, totus quantum perituris affixus. Hic Orbis status est. Caduca & res corporis curantur unicè, in præsentaria commoda omnes intentissimè rapiuntur. Hæc principes & summa omnium curæ sunt, ut corpus bene habeat: ut valeat animus, posteriores & perfunctorie geruntur curæ. Hinc verissimum dictum Tullii: Sunt quidam homines non res, sed nomine. Est qui humanus, tractabilis, placidus sit dum sobrius est, cum vino madet remulenti, furit, tonat, sævit, exagitat domesticos, in uxorem etiam ac liberos immitis & barbarus, quos stricto ferro per domum insequitur. Nunquid hic homo est? Non tantum non humanus, sed nec homo amplius, sed leo est. Quem Siracides corripiens: Noli esse, inquit, sicut leo in domo tua, evertens domesticos tuos. Sunt homines litigiosi, altercatores, turbidi, jurgiis affuerti, litium fatores, hos profectò non homines, sed canes aut feles dicas. Quos Paulus: Videte canes, inquit, videte malos operarios. Sunt qui hodie peccata deſtant, cras eadem repetant audacissimè. Num istos appellabis homines, quos Petrus inter canes numerans: Canis, inquit, reversus ad suum vomitum. At centur celo tales: Foris canes & venefici, & impudici, & homicidæ, & idolis servientes, & omnis qui amat & facit mendacium. Sunt alii astutiarum & fallaciarum pleni, reipsa vulpes, & serpentes. Quod Herodi Christus nuntiari jussit, hoc & in illos quadrat: Dicite vulpi illi. Sed & serpens callidior erat cunctis animantibus terræ. Hinc callida hæc progenies viperarum nascitur. De hominibus in pecudes mutatis Severinus Boethius ita philosophatus: Eator, inquit, nec injuriã dici video vitiosos, tamesi humani corporis speciem servent, in belluas tamen animorum qualitate mutari. Quid igitur? His ne accedamus, quos belluis similes esse monstravimus. Aulus Gellius de hominis exterioribus quinque sensibus Christiano ritu philosophatus: Nimia voluptas, inquit, è gustu & tactu, sicuti sapientes viri censuerunt, omnium rerum sordidissima est. Iste autem voluptates digne, sole sunt hominibus communes cum omnibus bestiis, & idcirco in pecudem ferorũque animalium numero habetur, quisquis est his ferinis voluptatibus prævinctus. Nec præleus comicus id ignorans: Adeon, ait, homines immutari ex amore, ut non cognoscas eundem esse? Cui Mantuanus vates accinens ad nostrum institutum positissimè dixit:

Est pecus omnis amans, dum pro ratione libido est.

Ibid.